اعضای محترم کمیسیون تدوین استاندارد

پیرو جلسات برگزار شده در سال ۱۳۸۵ جهت اصلاح پیش نویس استاندارد " راهنمای کاربرد استاندارد ملی ایران ۱۷۰۲۰ " طبق مدرک جدید EAIAF / ILAC A4 2: 004

به پیوست پیش نویس مذکور مجدداً جهت اصلاح نهایی و ارسال به کمیته ملی ارائه می گردد . خواهشمند است هرگونه نظرات را در پیش نویس پیوست منعکس نموده و در جلسه ای که روز یکشنبه مورخ ۸۵/۱۲/۲۰ ساعت ۱۴ در ستاد ونک موسسه استاندارد برگزار خواهد شد شرکت فرمایند .

پیش گفتار

استاندارد " راهنمای کاربرد استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ " که پیش نویس آن توسط کمیسیون های مربوط تهیه و تدوین شده و در کمیته ملی استاندارد مدیریت کیفیت مورخ مورد تایید قرار گرفته است . اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ بعنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود .

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفتهای ملی و جهانی در زمینه صنایع ، علوم و خدمات استانداردهای ملی ایران درمواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود ، در هنگام تجدید نظر در کمیسیون های فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین برای مراجعه به استانداردهای ملی ایران باید همواره از آخرین چاپ و تجدید نظر آنها استفاده کرد.

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه، در حد امکان بین این استاندارد و استاندارد ملی کشورهای صنعتی و پیشرفته هماهنگی ایجاد شود.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد به کار رفته به شرح ذیر است :

1- European Co-operation for Accreditation –November 2004- EA IAF/ILAC Guidance on the Application of ISO/IEC 17020 : 1998

فهرست مندرجات

پیش گفتار

مقدمه

۱- هدف

۲- دامنه کاربرد

۳- مراجع الزامی

۴- اصطلاحات و تعاریف

۵- راهنمای بندهای استاندارد ایران –ایزو – آی ای – سی ۱۷۰۲۰

۵-۱- هدف و دامنه کاربرد

۵-۲- اصطلاحات و تعاریف

۵-۳- مقررات اداری

۵-۴- استقلال ، بیطرفی و درستکاری

۵-۵- رازداری

۵-۶- سازمان و مدیریت

۵-۷- سیستم مدیریت کیفیت

۵-۸- کارکنان

۵-۹- تسهیلات و تجهیزات

۵-۱۰- روشهای بازرسی و روشهای اجرایی

۵-۱۱- گواهینامه ها و گزارشهای بازرسی

۵-۱۲- واگذاری کار به پیمانکار فرعی

۵-۱۳- شکایات و رسیدگی به اعتراضات

۵-۱۴- همکاری

پیوست الف

کتابنامه

کمیسیون استاندارد راهنمای کاربرد استاندارد ملی ایران ۱۷۰۲۰ "

رئیس	**سمت یا نمایندگی**
تبریزی ، مرتضی	**موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران**
(فوق لیسانس مدیریت اجرایی)	
اعضاء	
اخگر ، علی اکبر	**شرکت کاروران**
(فوق لیسانس علوم دریایی)	
امامی ، علیرضا	**شرکت بازرسی بین المللی سیزان**
(لیسانس شیمی)	
انتصاریان ، فرزین	**گروه کارشناسان ایران**
(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)	
جعفری ، سپیده	**شرکت بازرسی فنی ایرانیان**
(لیسانس مهندسی صنایع)	
خسروی سامانی ، جمشید	**شرکت بازرسی بین المللی شاردین آفرین**
دادجو ، ماندانا	**شرکت اس جی اس ایران**
(فوق لیسانس مدیریت بازرگانی)	
دژبان خان ، فریبا	**شرکت اس جی اس ایران**
(فوق لیسانس)	
روحانی ، موسی الرضا	**شرکت مهندسی و بازرسی فنی ایکا**
(لیسانس مهندسی مکانیک)	
زاهد طلبان ، علی	**شرکت بازرسی بین المللی ایران (ایریتک)**
(فوق لیسانس اقتصاد)	
کارگزاری ، محمود	**شرکت بهستون صنعت نوین**
(فوق لیسانس مهندسی الکترومکانیک)	

کاظم سلطانی ، آیدین **(فوق لیسانس علوم دریایی)**	**شرکت اطلس اینسپکشن**
کلیشادی ، احمدرضا **(لیسانس مهندسی الکترونیک)**	**مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک**
قلیان فروشان ، علی اصغر **(لیسانس مهندسی متالورژی)**	**سازمان هوا و فضا**
مویدی ، شهروز **(فوق لیسانس علوم دریایی)**	**شرکت بازرسی سنجش آزاد**
میرخائف ، فرشید **(فوق لیسانس مهندسی برق)**	**شرکت بازرسی مهندسی و صنعتی ایران**
اشرف جهانی ، آزیتا **(لیسانس تغذیه)**	**موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران**

مقدمه

استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ "که معادل با استاندارد ۱۷۰۲۰ ISO/IEC می باشد معیارهای (الزامات) عمومی برای عملیات انواع سازمانهای بازرسی کننده را تعیین و مشخص می سازد . در این استاندارد عناصر سیستم کیفیت نیز تشریح شده به نحوی که بتوان آنها را در ارتباط با عناصر مرتبط با ISO 9001 : 2000 نیز بکار برد . اگر سازمانهای بازرسی کننده با روشی هماهنگ و منطبق با استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ تایید صلاحیت شوند ، آنگاه وجود یک استاندارد بعنوان راهنما برای کاربرد استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ ضروری می باشد که استاندارد حاضر آن را فراهم می سازد.

یکی از اهداف این استاندارد این است که مرجع تایید صلاحیت را قادر می سازد تا کاربرد استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ را برای ارزیابی سازمانهای بازرسی کننده ، هماهنگ ساخته و گامی مهم در جهت نیل به شناسایی متقابل مراجع تایید صلاحیت نیز برداشته شود . این استاندارد برای سازمانهای بازرسی کننده و نیز برای طرفهایی که بر اساس گزارشها / گواهینامه های بازرسی تصمیماتی اتخاذ می کنند کاربرد دارد .

این استاندارد می تواند اساس و مبنای توافق نامه های شناسایی متقابل بین مراجع تایید صلاحیت کننده را فراهم سازد و برای کاربرد سازگار استاندارد ISO/IEC 17020 ضروری شناخته می شود. اعضای توافق نامه های شناسایی چند جانبه و متقاضیان عضویت در این توافق نامه ها ، یکدیگر را در اجرای استاندارد ISO/IEC 17020 ارزیابی نموده و انتظار می رود که کل این راهنما بوسیله مراجع تایید صلاحیت بعنوان بخشی از مقررات عمومی پذیرفته شود.

واژه " باید " در کل این استاندارد برای نشان دادن مقرراتی است که اجباری بوده و الزامات استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ را منعکس می سازد . واژه " بایستی " برای نشان دادن مقرراتی است که اجباری نبوده و انتظار می رود توسط سازمانهای بازرسی کننده مورد استفاده قرار گیرد و روشی شناخته شده برای تامین الزامات می باشند . سازمانهای بازرسی کننده ای که سیستم های آنها نتوانند به هر دلیل این استاندارد را بطور کامل اجرا نماید ، تنها در صورتی برای مرجع تایید قابل قبول خواهند بود که الزامات بند مرتبط استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ و هدف این استاندارد را با روشی معادل تامین نمایند.

مرجع تایید صلاحیت باید همواره بی طرفی خود را طبق الزامات بند مرتبط استاندارد ایزو آی ای سی ۱۷۰۱۱ حفظ کند ، معهذالک مرجع تایید صلاحیت باید آمادگی داشته باشد تا در مورد این راهنما و تفسیر خود با مراجعه کننده گفتگو کند و در مواردی که اقتضا نماید به سوالات پاسخ دهد.

راهنمای کاربرد استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰

۱- هدف

هدف از تدوین این استاندارد تهیه راهنمایی به منظور تبیین و تشریح الزامات و معیارهای مشخص شده در استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ می باشد.

۲- دامنه کاربرد

این استاندارد علاوه بر اینکه می تواند بعنوان راهنمایی برای ارزیابی ، بازبینی و نیز صدور گواهینامه تایید صلاحیت انواع مختلف سازمانهای بازرسی کننده توسط مرجع تایید صلاحیت کاربرد داشته باشد ، می تواند برای انواع مختلف سازمانهای بازرسی کننده جهت استقرار، اجرا ، حفظ و رعایت الزامات استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ و انطباق با آن نیز مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر موارد فوق این استاندارد بعنوان وسیله ای جهت حصول اطمینان استفاده کنندگان از خدمات بازرسی سازمانهای بازرسی کننده در خصوص نحوه ارائه خدمات بازرسی و کیفیت آن بکار می رود .

۳- مراجع الزامی

مدارک زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد به آنها ارجاع داده شده است . بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود . در مورد مراجع دارای تاریخ چاپ و یا تجدید نظر ، اصلاحیه ها و تجدید نظر های بعدی این مدارک مورد نظر نیست . معهذا بهتر است کاربران ذینفع این استاندارد امکان کاربرد آخرین اصلاحیه ها و تجدید نظر های مدارک الزامی زیر را مورد بررسی قرار دهند . در مورد مراجع بدون تاریخ چاپ و یا تجدید نظر ، آخرین چاپ و یا تجدید نظر آن مدارک الزامی ارجاع داده شده مورد نظر است . استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است :

۳-۱- استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ : سال ۱۳۸۱ معیارهای عمومی برای فعالیت انواع مختلف سازمانهای بازرسی کننده

3-2- ISO/IEC 17000 : 2004 Conformity Assessment – Vocabulary and General Principles

۴- اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات و یا واژه های مندرج در استاندارد

ISO/IEC 17000 : 2004 Conformity Assessment – Fundamentals and Vocabulary

بکار می رود.

۵- راهنمای بندهای استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰

۵-۱- هدف و دامنه کاربرد

۵-۱-۱- هنگام استفاده از استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ و این راهنما ، مرجع تایید صلاحیت یا هر کاربرد دیگر نبایستی به الزامات اضافه یا کسر نماید. کاربرد الزامات قانونی ، دولتی یا سایر خواسته های الزامی باید در زمینه تایید صلاحیت منعکس گردد.

۵-۱-۲- آزمون انجام شده توسط شرکت های بازرسی کننده در یکی از دو طبقه " عملکردی " و " تحلیلی " قرار می گیرد . در آزمون عملکردی به طور مثال آزمون بار جرثقیل بعنوان بخشی از فعالیت معمول آنها در فرایند

بازرسی محسوب می شود ، بنابراین در دامنه کاربرد استاندارد ایران –ایـزو – آی ای سـی ۱۷۰۲۰ قـرار میگیـرد. آزمون تحلیلی مانند آزمون های شیمیایی و متالورژیکی (که باید در داخل آزمایشگاه و تحت شرایط کنترل شـده محیطی و با استفاده از تجهیزات پیچیده یا روشهای اجرایی آزمون انجام گیـرد). بعنـوان فعالیـت آزمایشـگاهی محسوب می شود و بنابراین در دامنه کاربرد استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ قرار نمی گیـرد . چنانچـه سازمان بازرسی کننده آزمون های تحلیلی بعنوان بخشی از فعالیت های بازرسی خود را انجام دهد ملزم به رعایت الزامات استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ می باشد.

۲-۵- اصطلاحات و تعاریف

۱-۲-۵- تعریف " بازرسی " با تعریف " آزمون " و " گواهی کردن محصول " اشتراکاتی دارد ، ولی تفـاوت مهـم این است که بسیاری از انواع " بازرسی " شامل قضاوت حرفه ای جهت تعیین قابلیت پذیرش بر مبنـای الزامـات عمومی است. بنابراین سازمان بازرسی کننده باید نشان دهد که قابلیت و صلاحیت لازم جهـت انجـام بازرسـی را دارا می باشد.

۲-۲-۵- به طور کلی بازرسی مستلزم تعیین صریح و مستقیم انطباق یک محصول معین و منحصر بفرد و یا تعداد کمی از محصولات با الزامات و نیازمندیهای خاص و عام است (که اغلب نیز کـاری پیچیـده و حسـاس اسـت) در حالی که گواهی محصول عمدتاً متضمن تعیین غیر مستقیم انطباق مجموعه محصولات با تعداد زیـاد ، بـا الزامـات خاص است . (به جدول ۱ مراجعه شود)

۳-۲-۵- دامنه استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ ، گواهی کردن سیستم مدیریت کیفیت را در بـر نمـی گیرد . هرچند ممکن است برای سازمان بازرسی کننده بررسی جنبه های خاصی از سیستم مـدیریت کیفیـت یـا سایر سیستمهای مدون به منظور توجیه نتایج بازرسی ضروری باشد ، بطور مثال آزمون فرایندها (به یادآوری بند ۱-۲ استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ مراجعه شود)

۴-۲-۵- در این استاندارد واژه " محصول " شامل " طراحی محصول " ، " خدمت " ، " فرآیند " و " کارخانه " بطوری که در بند ۱-۲ استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ شرح داده شده ، می باشد .

۵-۲-۵- با توجه به دامنه وسیع صنایع مورد بازرسی توسط سازمانهای بازرسـی کننـده ، تعـاریف و اصـطلاحات جایگزین می تواند برای موضوع مورد بازرسی استفاده شود .

جدول ۱ – برخی از تفاوت های بین بازرسی و گواهی کردن محصول

فعالیت	بازرسی	گواهی کردن محصول
ماهیت عملیات	بازرسی محصولات به طور انفرادی و نه ضرورتاً توسط شخص سوم (تعیین مستقیم انطباق)	گواهی کردن مجموعه ای از محصولات توسط شخص سوم (تعیین غیر مستقیم انطباق)
انطباق	آزمون بر مبنای استانداردها یا سایر مدارک الزامی و یا الزامات عمومی	ارزیابی بر مبنای استانداردها یا سایر مدارک الزامی
تضمین	گزارش بازرسی شرایط محصول را در زمان انجام بازرسی نشان میدهد.	گواهی محصول به طورمعمول تداوم انطباق محصول را تضمین می کند
تصمیمات	نیازی به تفکیک بین افرادی که درباره بازرسی تصمیم گیری می کنند و با افرادی که بازرسی را انجام میدهند ، نمی باشد .	تصمیمات مربوط به گواهی کردن محصول توسط افرادی متفاوت از افرادی که ارزیابی انجام می دهند ، صورت میگیرد .
صدور مجوز	هیچ مجوزی صادر نمی شود	مجوز به عرضه کننده برای صدور گواهی محصول یا علامت گذاری داده می شود.
علامت گذاری محصول	علائم فقط بر روی محصولاتی که مورد بازرسی قرار گرفته اند گذارده می شود.	علائم ممکن است فقط بر روی محصولات گواهی شده مشمول مجوز گذارده شود.
بازبینی مراقبتی	فقط در هنگام نیاز به منظور پشتیبانی از بازرسی انجام می گیرد.	بطور معمول جهت تضمین انطباق ضروری می باشد .
بازرسی عملکرد محصول	همواره توسط عملیات بازرسی انجام میگیرد.	در گواهی کردن محصول انجام نمی شود.

۳-۵- مقررات اداری

۱-۳-۵- نمودار سازمانی ، وسیله ای مفید جهت نشان دادن موقعیت سازمان بازرسی کننده در ارتباط با سازمان بزرگتر می باشد . نمودارهایی که روابط با شرکتها یا سازمانها وابسته و همچنین روابط بین قسمتهای مختلف آن سازمان را بخوبی نشان میدهد ، داعیه استقلال سازمان بازرسی کننده را بخوبی حمایت میکند.

۲-۳-۵- مرجع تایید صلاحیت ، دامنه فعالیت برای سازمان بازرسی کننده تایید صلاحیت شده را طی یک مدرک رسمی تحت عنوان زمینه تایید صلاحیت در پروانه تایید صلاحیت یا به همراه آن ارائه می نماید . زمینه تایید صلاحیت توسط مرجع تایید صلاحیت پس از مشورت با ارزیابان دخیل در امر ارزیابی سازمان بازرسی کننده تعیین می شود .

زمینه تایید صلاحیت بر اساس اطلاعاتی است که توسط سازمان بازرسی کننده به همراه درخواست تایید صلاحیت ارائه شده و حاکی از صلاحیت تصدیق و اثبات شده سازمان بازرسی کننده می باشد . پروانه تایید صلاحیت و زمینه آن بایستی بر نوع سازمان طبق مندرجات بند ۲-۴ استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ دلالت نماید.

۳-۳-۵- دامنه تایید صلاحیت بایستی با عبارات کاملا دقیق در زمینه تایید صلاحیت تعریف شود تا استفاده کنندگان و مشتریان بتوانند به دقت و بدون ابهام ، محدوده عمومی بازرسی ، نوع و گستره بازرسی و بر حسب نیاز ، مقررات استانداردها یا مشخصات حاوی الزاماتی را که بازرسی طبق آنها انجام میگیرد را مشخص کنند.

۴-۳-۵- عملیات بازرسی بایستی مبتنی بر قراردادها یا سفارش بازرسی مربوطه انجام شود. هدف از این الزام ، حصول اطمینان از وجود یک تفاهم روشن و مشخص بین سازمان بازرسی کننده و مشتری در مورد حدود و دامنه بازرسی است که بر عهده سازمان بازرسی کننده می باشد. در بسیاری از حوزه های بازرسی (به طور مثال بازرسی در عملکرد محصول ، بر اساس مقررات ملی) قراردادهای اختصاصی با مشتریان امضاء شود در این گونه موارد سفارش باید در برگیرنده مدارک مشخصی نظیر مقررات وضع شده توسط مقامات قانونی باشد.

۵-۳-۵- از سازمان بازرسی کننده انتظار می رود در هنگام تعیین سطح قرارداد بیمه نامه مسئولیت خود ، نشان دهد که چه عواملی را در نظر گرفته است . یکی از عواملی که بایستی مورد ملاحظه قرار گیرد احتمال خطرات در حین اجرای عملیات بازرسی است .

۶-۳-۵- تایید کفایت سطح پوشش بیمه مشتریان از مسئولیتهای سازمان تایید صلاحیت نمی باشد. انواع مسئولیت که بوسیله بیمه نامه مسئولیت پوشش داده می شود بطور مثال میتواند شامل بیمه مسئولیت مدنی کارفرمایان در قبال کارکنان ، بیمه مسئولیت مدنی در قبال اشخاص ثالث و بیمه مسئولیت حرفه ای باشد.

یادآوری : سازمانهای بازرسی کننده بایستی توجه خاصی به پوشش بیمه ای در هنگام انجام بازرسی در هر کشوری مبذول نمایند . زیرا که الزامات قانونی هر کشور ممکن است با کشور متبوع سازمان بازرسی کننده تفاوت داشته باشد.

۷-۳-۵- شرایط مورد اشاره در این بند ، قراردادی و بر اساس شرایط تجاری بوده و شامل شرایط فیزیکی مکانهای بازرسی نمی باشد.

۸-۳-۵- سازمانهای تایید صلاحیت مسئولیت داوری در مورد صحت حسابهای مالی سازمان بازرسی کننده را بر عهده ندارند.

۴-۵- استقلال ، بی طرفی و درستکاری

۱-۴-۵- روشهای اجرایی بایستی جهت حصول اطمینان از به دور بودن کارکنان سازمان بازرسی کننده از فشارهای تجاری ، مالی یا سایر فشارهایی که ممکن است بر داوری آنها تاثیر بگذارد ، تدوین گردد.

۲-۴-۵- طبقه بندی سازمانهای بازرسی کننده تحت انواع (الف) ، (ب) یا (پ) معیاری اساسی در تعیین میزان استقلال آنها می باشد . استقلال قابل اثبات سازمان بازرسی کننده ، می تواند اعتماد مشتریان را به توانایی سازمان بازرسی کننده در انجام عملیات بازرسی با بی طرفی و هدفمندی تقویت کند. واژه های شخص اول و شخص دوم به نحوی که در استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۰۰ شرح داده شده در استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ بکار برده نشده است . زیرا که این واژه ها کاربرد مفید نخواهند داشت . لذا از آنجا که تفکر مرسوم برای سالیان متمادی بر اساس واژه های شخص اول ، دوم و سوم بوده است . لذا ضروری است که برخی توضیحات در مورد ارتباط بین دو طبقه بندی به شرح زیر داده شود :

۱-۲-۴-۵- سازمان بازرسی کننده نوع " الف "

سازمان بازرسی کننده نوع الف برای ادعای بی طرفی خود از سایر طرفهای دخیل باید بطرق زیر نشان دهد که دارای هیچگونه رابطه مستقیم با طرفهای ذینفع و ذیربط در طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، خرید ، مالکیت ، استفاده یا نگهداری اقلام بازرسی شده یا اقلام مشابه رقابتی نمی باشد :

- مالکیت عامل (بغیر از مواردی که مالکین قادر به تاثیر گذاری بر نتایج بازرسی نمی باشند .)

یادآوری : مثالی روشن در این مورد هنگامی است که تعداد زیادی سهام دار وجود دارند ، لکن آنها بطور انفرادی یا گروهی امکان تاثیر گذاری بر خط مشی ها ، راهبرد یا عملیات سازمان بازرسی کننده را ندارند.

- مالکیت عام افراد منصوب در هیات مدیره (یا معادل آن) سازمانها (بغیر از مواردی که آنها سمتهایی دارند که بر نتایج بازرسی تاثیر نمی گذارند)

یادآوری : مثالی روشن در این مورد هنگامی است که یک بانک ، سرمایه گذار در یک شرکت می باشد و ممکن است بر انتصاب یک نفر در هیات مدیره به عنوان ناظر بر اعمال مدیریت شرکت دخالت کند ولی این فرد در تصمیم گیریها دخالت نخواهد داشت.

- گزارش دهی مستقیم به مدیریت رده بالا

- مفاد قرارداد ، تفاهمات غیر رسمی یا سایر مواردی که ممکن است توانایی تاثیر گذاری بر نتایج بازرسی را داشته باشد .

علاوه بر موارد بالا ، اگر سایر بخشهای یک سازمان بازرسی کننده مستقیماً در طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، خرید ، مالکیت ، استفاده یا نگهداری اقلام بازرسی شده یا اقلام مشابه رقابتی دخیل باشد و آن بخشها هویت جدا و رسمی نداشته باشند ، نباید به عنوان سازمان بازرسی کننده نوع الف شناخته شود.

مدیر ارشد اجرایی یک شخصیت حقوقی که سازمان بازرسی کننده بخشی از آن است باید خط مشی خود را جهت حفظ وضعیت سازمان بازرسی کننده نوع الف شرح داده و مستند نماید. مرجع تایید صلاحیت شواهد اجرایی این خط مشی را بر حسب طرفهای ذینفع در مالکیت ، اساسنامه و ساختار تشکیلاتی هیات مدیره ، روش های تامین مالی ، روشهای تصمیم گیری و سایر عواملی را که ممکن است بر بی طرفی ، استقلال و درستکاری سازمان بازرسی کننده نوع الف تاثیر بگذارد را بررسی خواهد کرد.

۲-۲-۴-۵- سازمان بازرسی کننده نوع "ب "

دو مشخصه ای که توسط آنها سازمان بازرسی کننده نوع ب را می توان شناسایی کرد بشرح زیر است :

- سازمان بازرسی کننده نوع ب ، یک بخش مشخص ، تفکیک شده و قابل شناسایی از سازمانی می باشد که در طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، استفاده یا نگهداری اقلامی که بازرسی میکند دخیل است.

- سازمان بازرسی کننده نوع ب ، خدمات بازرسی را محصراً به سازمان مادر خود ارائه میکند. یک سازمان بازرسی کننده نوع ب ممکن است که بخشی از سازمان تامین کننده و یا استفاده کننده باشد.

- هنگامی که سازمان بازرسی کننده نوع ب که بخشی از سازمان تامین کننده می باشد ، اقلامی را که توسط یا برای سازمان مادر ساخته می شود بازرسی می کند و این اقلام به بازار یا سایر طرفها عرضه می شود ، در چنین حالتی بازرسی شخص اول را انجام داده است .

- هنگامی که سازمان بازرسی کننده نوع ب که بخشی از یک سازمان استفاده کننده می باشد ، اقلامی را که توسط تامین کننده جهت استفاده سازمان مادر تهیه و تامین می گردد مورد بازرسی قرار می دهد و این تامین کننده جزئی از سازمان مادر نبوده و هیچ ارتباطی نیز با سازمان مادر ندارد ، بازرسی از نوع شخص دوم را انجام داده است .

۳-۲-۴-۵- سازمان بازرسی کننده نوع " پ"

سازمان بازرسی کننده نوع پ در فعالیتهای طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، استفاده یا نگهداری اقلامی که بازرسی میکند دخیل است . بازرسی های انجام شده توسط آن ممکن است که شامل بازرسی های شخص اول ، شخص دوم و نیز نوعی از بازرسی های انجام شده مشابه سازمان بازرسی کننده نوع ب باشد . گرچه سازمان بازرسی کننده نوع پ از سازمان بازرسی کننده نوع ب به دلایل زیر متمایز می باشد :

- یک سازمان بازرسی کننده نوع پ نیاز به اینکه بخش تفکیک شده ای از سازمان مادر باشد ، ندارد ولی باید در داخل سازمان خود قابل شناسایی باشد . یک سازمان بازرسی کننده نوع پ ممکن است که خودش طراح ، سازنده ، تامین کننده ، نصب کننده ، استفاده کننده یا نگهدارنده اقلامی باشد که بازرسی می کند .

- سازمان بازرسی کننده پ ممکن است که خدمات بازرسی خود را برای بازار ، شخص و یا سازمانهای بیرونی دیگر ارائه دهد . بطور مثال این نوع سازمان بازرسی کننده ممکن است که کالاهای عرضه شده بوسیله خود یا سازمان مادر را که توسط سازمان دیگری استفاده می شود بازرسی کند. همچنین ممکن است این نوع سازمان بازرسی کننده خدمات خود را به سایر سازمانها ارائه کند. این خدمات بازرسی شامل بازرسی اقلامی مشابه با اقلامی که توسط خود یا سازمان مادر طراحی ، ساخت ،تامین ، نصب ، استفاده یا نگهداری می شوند، می باشد . بنابراین می توان این نوع فعالیت های بازرسی را رقابتی تلقی کرد.

بازرسی های انجام شده توسط سازمان بازرسی کننده نوع پ را نمی توان بعنوان بازرسی های شخص سوم طبقه بندی کرد زیرا که این نوع از سازمانهای بازرسی کننده الزامات مربوط به استقلال و عملیات اجرایی بی طرفانه ای را که در سازمان بازرسی کننده نوع الف که در پیوست الف استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ تاکید شده است برآورده نمی کند. سازمان بازرسی کننده نوع پ ممکن است که با برخی از معیارهای مربوط به عدم وابستگی به سایر ذینفعان اقتصادی ، دخیل نبودن در فعالیتهای متعارض و عملیات عاری از تبعیض که از ویژگیهای سازمان های بازرسی کننده نوع الف و ب است ، انطباق داشته باشد . با این وجود تا زمانی که همه الزامات خاص سازمانهای بازرسی کننده نوع الف و ب را حائز نشوند سازمان بازرسی کننده نوع پ شناخته خواهند شد.

هر یک از فعالیت های طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، خدمات دهی ، نگهداری و بازرسی سازمانی که توسط سازمان بازرسی کننده نوع پ انجام می شود نبایستی توسط یک فرد انجام گیرد و مورد استثناء زمانی می باشد که الزامات قانونی یا سایر الزامات تصریحی ، صریحاً به یک شخص از سازمان بازرسی کننده نوع پ اجازه دهد که هر یک از فعالیت های طراحی ، ساخت ، تامین ، نصب ، خدمات دهی ، نگهداری همراه با بازرسی سازمان دیگر را انجام دهد.

۵-۵- رازداری

۱-۵-۵- سازمان بازرسی کننده بایستی به منظور رعایت الزامات رازداری مربوط به مشتری (بند ۱۲-۳ استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰) دارای خط مشی مستند در سیستم مدیریت کیفیت ، توسط خود یا هر پیمانکار

فرعی گمارده شده از سوی او ، بوده و الزامات مرتبط قانونی را مورد ملاحظه قرار دهد. در این ارتباط بایستی روشهای اجرای برای بازرسی های اجباری را تعیین و تدوین نماید که چه کسی علاوه بر مشتری حق دسترسی به نتایج را دارد .

۶-۵- سازمان و مدیریت

۱-۶-۵- اندازه ، ساختار و ترکیب سازمان بازرسی کننده باید در مجموع جهت اجرای کامل وظایف مرتبط با بازرسی ، شایستگی و کفایت لازم را دارا باشد.

۲-۶-۵- سازمان بازرسی کننده بایستی یک نمودار سازمانی روزآمد داشته باشد که در آن سمت ها و حدود مسئولیتها برای کارکنان داخل سازمان بازرسی کننده و ارتباط آنها با یکدیگر به روشنی مشخص شده باشد. همچنین در صورتی که علاوه بر فعالیت های بازرسی ، فعالیت های دیگری در سازمان بازرسی کننده انجام شود ، لازم است مرز بین فعالیت های بازرسی و سایر فعالیت ها به روشنی نشان داده شود . سمت مدیر فنی (به بند ۳-۶ استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ رجوع شود) بایستی به روشنی در نمودار سازمانی نشان داده شده باشد.

۳-۶-۵- برای هر سمتی که در سازمان بازرسی کننده می تواند بر کیفیت بازرسی یا سوابق بازرسی ها موثر باشد ، جزئیات مسئولیتها بایستی در مدارک سیستم کیفیت سازمان درج گردیده باشد (به بند ۳-۷ استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ مراجعه شود) .

۴-۶-۵- میزان پیچیدگی و حدودی که کارکنان می توانند کارهای متعدد داشته باشند ، بستگی به اندازه سازمان دارد.

۵-۶-۵- برای فعالیت های مختلف ممکن است بیش از یک شخص سمت مدیر فنی را داشته باشد که در این صورت مسئولیت های خاص هر شخص باید شرح داده شده و مستند گردد.

۶-۶-۵- سازمان بازرسی کننده بایستی بتواند نشان دهد که ساختار سازمانی آن به گونه ای سازمان دهی شده است که فعالیت های بازرسان بوسیله افرادی که با اهداف بازرسی ، روش های بازرسی و روشهای اجرایی مورد استفاده و ارزیابی های نتایج بازرسی آشنا می باشند ، نظارت می گردد. گستره ، ماهیت و سطح نظارت اعمال شده بستگی به توانمندی و کارآمدی ، تجربه ، آموزش و دانش فنی بازرسان و نوع بازرسی انجام شده دارد.

۷-۶-۵- نظارت موثر بازرسی ها فقط در شرایطی می تواند صورت گیرد که ناظر بر حسب اقتضاء قادر به بازنگری مشاهدات واقعی و تصمیمات بازرسی بوده و یا در غیر اینصورت شخصاً قابل اعتماد بودن تصمیمات بازرسی ها را تصدیق نماید.

۸-۶-۵- نظارت بر کار بازرسان می تواند شامل و نه لزوماً به بازنگری دوره ای گزارش های بازرسی جهت حصول اطمینان از انطباق با مقررات مرتبط ، روشهای اجرایی سازمان بازرسی کننده و در صورت ضرورت الزامات مورد توافق در قرارداد با مشتری باشد.

۹-۶-۵- پایش نحوه اجرای بازرسی ها بایستی شامل نظارت حضوری در محل بازرسی ها باشد. نظارت حضوری در محل بازرسی بایستی توسط کارکنان با صلاحیت فنی ، که با استقلال کامل در محل بازرسی حضور دارند ، انجام گیرد.

۱۰-۶-۵- برنامه سازمان بازرسی کننده برای نظارت حضوری بر کار بازرسان بایستی به گونه ای طراحی و برنامه ریزی شده باشد که در هر سال یک نمونه مورد نظارت حضوری قرار گیرد. هر کدام از بازرسان بایستی برای هر یک از زمینه های بازرسی که توسط سازمان بازرسی کننده مجاز شمرده شده اند ، حداقل یکبار در دوره ارزیابی

مرجع تایید صلاحیت (بطور معمول ۳ الی ۴ سال) ، مورد نظارت حضوری قرار گرفته و سوابق بازرسی های مشاهده شده باید نگهداری شود.

۱۱-۶-۵- هدف از معرفی یک معاون ، تعیین جانشینی با صلاحیت لازم در غیاب مدیر می باشد . سازمان بازرسی کننده الزامی به استخدام کردن معاون بطور دائم ندارد.

۱۲-۶-۵- در سازمانی که غیبت یک شخص کلیدی موجب توقف کار می گردد ، ضرورت ندارد که لزوماً برای وی معاونی تعیین گردد .

۱۳-۶-۵- سمت هایی که می تواند بر کیفیت خدمات بازرسی تاثیر گذارد ممکن است ، شامل سمتهای مدیریتی ، دفتری و سایر کارکنان و همچنین بازرسان باشد.

۵-۷- سیستم مدیریت کیفیت

۱-۷-۵- برای ارجاع ساده تر توصیه می شود که نظامنامه کیفیت سازمانهای بازرسی کننده نشان دهد که الزامات استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ در چه قسمتهایی از سیستم مدیریت کیفیت مورد اشاره قرار گرفته است . بطور مثال نظامنامه کیفیت ممکن است دارای یک جدول مرجع باشد .

۲-۷-۵- سمت مدیر کیفیت (یا تحت هر نام دیگر) باید به وضوح در نمودار سازمانی با ارجاع به بند ۶-۲ استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ و بند ۲-۷-۵- این راهنما نشان داده شود . مدیریت کیفیت باید از هرگونه عواملی که ممکن است بر کیفیت کار او اثر بگذارد فارغ باشد.

۳-۷-۵- هدف از ممیزی داخلی کیفیت ، تصدیق بکارگیری روشهای اجرایی مدون سازمان بازرسی کننده است . ممیزی کیفیت بطور معمول توسط مدیر کیفیت ، برنامه ریزی و سازماندهی شده و طبق برنامه از پیش تعیین شده که کلیه جنبه های سیستم مدیریت کیفیت از جمله اجرای بازرسی را اجرا کند. دامنه ، تاریخ و برنامه زمانبندی شده و مشروح ممیزی بایستی طراحی و طبق یک روش اجرایی مدون هدایت گردد.

اشخاص واجد صلاحیت برون سازمانی نیز می توانند ممیزی های داخلی را انجام دهند. یک ممیزی داخلی بایستی به گونه ای ترتیب داده شود که سیستم مدیریت کیفیت حداقل یک بار در سال مورد ارزیابی قرار گیرد. ممیزی های داخلی بایستی این اطمینان را بوجود آورد که الزامات بند ۱۰-۶-۵ این استاندارد تامین گردیده است.

۴-۷-۵- در صورتی که یک سازمان بازرسی کننده دارای بیش از یک محل عملیاتی باشد ، کلیه جنبه های سیستم مدیریت کیفیت و کلیه محل ها باید مورد ممیزی کامل داخلی در طی دوره ارزیابی مرجع تایید صلاحیت قرار گیرد .

یاد آوری : در این بند منظور از " محل عملیاتی " دفاتری غیر از اداره مرکزی می باشد که سوابق بازرسی در آنجا نگهداری و سیستم مدیریت کیفیت مستقل از اداره مرکزی اجرا و برقرار می گردد.

۵-۷-۵- بازنگری های مدیریت بایستی هرگونه اطلاعات مرتبط ، از جمله گزارش های واصله از مسئولین نظارت و کارکنان حوزه مدیریت ، نتایج ممیزی های داخلی و ارزیابی های خارجی ، شکایات واصله از مشتریان ، تغییرات مورد نیاز در سیستم مدیریت کیفیت ، کفایت نیروی انسانی و تجهیزات موجود ، برنامه های آینده ، و برآورد فعالیتهای جدید ، کارکنان مورد نیاز و نیازهای آموزشی کارکنان جدید و قدیم را مورد ملاحظه قرار دهد.

تناوب بازنگری های مدیریت بایستی توسط سازمان بازرسی کننده با ملاحظه نتایج ممیزی های داخلی و بازنگری های قبلی و گزارشات مرجع تایید صلاحیت تعیین شود. بطور معمول سالی یکبار بعنوان حداقل تناوب بازنگری قابل قبول در نظر گرفته می شود.

۸-۵- کارکنان

۱-۸-۵- کارکنان دائمی ، کارکنانی هستند که توسط سازمان بازرسی کننده یا تحت قراردادی با سازمان بازرسی کننده استخدام شده اند. این کارکنان ممکن است بطور تمام وقت یا پاره وقت استخدام شوند . هنگامی که ضرورت دارد تا از کارکنان بطور موقت استفاده شوند بایستی برای دوره زمانی که سازمان بازرسی کننده از آنها استفاده میکند بطور قراردادی استخدام شوند. سازمان بازرسی کننده بایستی اطمینان حاصل کند که آن کارکنان دارای صلاحیت لازم بوده و بطور موثر تحت نظارت و طبق سیستم مدیریت کیفیت سازمان بازرسی کننده انجام وظیفه می نمایند.

۲-۸-۵- سازمان بازرسی کننده باید تعداد کافی کارکنان دائم واجد صلاحیت با تحصیلات ، آموزش ، دانش فنی ، مهارتها و تجارب ضوری برای انجام کارها در طبقه ، محدوده و حجم کارهای در دست اقدام خود باشد.

۳-۸-۵- سازمان بازرسی کننده تایید صلاحیت شده بایستی قابلیت های حرفه ای ، آموزش ، تجربه و سطح دانش مورد نیاز جهت بازرسی های قابل انجام را تعریف و مدون نماید (به بند ۶-۶- استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ مراجعه شود) . مرجع تایید صلاحیت بایستی تناسب قابلیت ها ، آموزش ، تجربه و سطح اطلاعات را بر اساس دامنه تایید صلاحیت ، ارزیابی و تایید صلاحیت کند.

یادآوری : داشتن صلاحیت آموزشی کامل و تجربه به تنهایی تضمینی برای شایستگی عملی در کار بازرسی یا داوری حرفه ای سالم نمی باشد .

۴-۸-۵- سازمان بازرسی کننده ممکن است از دیگر سازمانهای واجد صلاحیت برای آموزش کارکنان خود استفاده کند.

۵-۸-۵- شناسایی نیازهای آموزشی برای هر شخص بطور معمول بایستی حداقل یکبار در هر سال صورت گیرد. نتیجه این بررسی بایستی بصورت طرحهای مدون برای آموزشهای بعدی یا در قالب شرحی مکتوب که صراحتاً آموزش بعدی برای هر شخص در زمان حاضر را لازم نمی داند ، منعکس گردد.

۶-۸-۵- هدف از این سوابق نشان دادن صلاحیت هریک از کارکنان جهت اجرای وظایف خاص بازرسی و در صورت لزوم استفاده از تجهیزات ویژه می باشد.

۷-۸-۵- راهنماهای سازمان بازرسی کننده می تواند بعنوان یک آیین کار ، شامل موضوعاتی مرتبط با اخلاق حرفه ای ، بی طرفی ، ایمنی شخصی ، ارتباط با مشتریان ، مقررات شرکت و هر نوع دیگری از موضوعات مورد نیاز جهت حصول اطمینان از هدایت کارکنان سازمان بازرسی کننده باشد.

۹-۵- تسهیلات و تجهیزات

۱-۹-۵- سازمان بازرسی کننده نیازی ندارد که مالک امکانات و تجهیزات مورد استفاده باشد. سازمان بازرسی کننده می تواند امکانات و تجهیزات را به طرق دیگری بکار گرفته یا توسط شخص دیگری (بطور مثال نصاب تجهیزات) فراهم نماید . در تمامی موارد نحوه دسترسی به تجهیزات باید تعریف و مشخص شده و الزامات استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ را برآورده سازد . مسئولیت مناسب بودن وضعیت کالیبراسیون تجهیزات مورد استفاده در بازرسی ، چه در مالکیت سازمان بازرسی کننده باشد یا نباشد منحصراً بر عهده سازمان بازرسی کننده بوده و قابل انتقال نمی باشد.

۲-۹-۵- در صورتیکه شرایط کنترل شده محیطی مورد نیاز باشد و مکانهایی خارج از سازمان بازرسی کننده مورد استفاده قرار گیرد ، سازمان بازرسی کننده بایستی شرایط محیطی این مکانها را با تجهیزات کالیبره شده پایش نموده و نتایج بدست آمده را ثبت کند و در صورتیکه شرایط خارج از حدود قابل قبول جهت انجام عملیات بازرسی باشد ، موارد بایستی درج گردد.

۳-۹-۵- به افراد غیر مجاز نبایستی اجازه استفاده از تسهیلات و تجهیزات داده شود. در صورتیکه هر قلم از تجهیزات از کنترل مستقیم سازمان بازرسی کننده خارج شود ، اقداماتی باید جهت تایید مناسب بودن آن قبل استفاده مجدد صورت گیرد که این اقدامات بعنوان نمونه شامل بازرسی چشمی ، کنترل های عملکردی و یا کالیبراسیون مجدد می باشد.

۴-۹-۵- شناسایی هر یک از اقلام تجهیزات بسیار اهمیت دارد ، حتی هنگامی که سازمان بازرسی کننده فقط دارای یک نمونه اختصاصی باشد این امر ردیابی تجهیزات را به هنگامی که به هر دلیل جایگزین می شوند امکانپذیر می سازد .

۵-۹-۵- کلیه تجهیزاتی که در اندازه گیری و آزمون مورد استفاده قرار می گیرند در صورتی که نتایج اندازه گیری ها و آزمون های آنها تاثیر قابل ملاحظه ای بر نتایج بازرسی داشته باشد بعنوان مثال نتایج حاصله در مورد انطباق با الزامات ، بایستی کالیبره شوند.

۶-۹-۵- در مواردی که از تجهیزاتی که تحت کنترل سازمان بازرسی کننده نیست استفاده می شود ، سازمان بازرسی کننده باید قبل از استفاده از این قبیل تجهیزات از رعایت تمامی الزامات مربوط به استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ در این زمینه اطمینان حاصل کرده و آن را تصدیق کند. چنین تصدیقی مدون بوده و سوابق آن نیز نگهداری می شود . در مواردی که انجام چنین تصدیقی عملی نباشد ، سازمان بازرسی کننده نباید نسبت به صدور گزارش تایید شده اقدام کند و در صورتی که صدور چنین گزارشی الزامی باشد این موضوع باید بطور واضح در گزارش بازرسی قید شده و به اطلاع مشتری برسد .

۷-۹-۵- تجهیزات اشاره شده تحت بند ۹-۶ استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ همانگونه که در بند ۵-۹-۵ این استاندارد تصریح شده است بایستی کالیبره بودن آنها بر حسب اقتضاء و بر اساس استانداردهای ملی و بین المللی قابل رد یابی و شناسایی باشد.

۸-۹-۵- هنگامی که کالیبراسیون در داخل سازمان بازرسی کننده انجام می شود ، بایستی از قابلیت ردیابی به استانداردهای ملی ، با استفاده از استانداردهای اندازه گیری مرجع که برای هرکدام از این استانداردها سازمان بازرسی کننده دارای گواهی کالیبراسیون معتبر یا معادل آن از یک سازمان واجد صلاحیت می باشد اطمینان حاصل شود. گواهی یا معادل آن بایستی جزئیات عدم قطعیت در اندازه گیری را به گونه ای شرح دهد که برای تجهیزاتی که با استفاده از یک استاندارد مرجع کالیبره شده اند مناسب باشد . برای اطلاعات بیشتر در مورد عدم قطعیت در اندازه گیری به استاندارد ایران –ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ مراجعه شود.

۱۰-۵- روشهای بازرسی و روشهای اجرائی

۱-۱۰-۵- الزاماتی که طبق آن بازرسی انجام می شود بطور معمول در مقررات ، استانداردها و مشخصات تعیین گردیده است . این مشخصات ممکن است که شامل الزامات مشتری یا الزامات داخلی سازمان باشد. هنگامی که روشهای بازرسی و روشهای اجرایی در مقررات ، استانداردها و مشخصات سازمان بازرسی کننده شرح داده نشده است ، سازمان بازرسی کننده باید راساً دستورالعمل ها و روشهای اجرایی بازرسی را تعریف کند.

۲-۱۰-۵- در شرایط خاص ممکن است مشتری اطلاعاتی در اختیار سازمان بازرسی کننده قرار دهد تا هنگام بازرسی مد نظر قرار گیرد. اگر سازمان بازرسی کننده برای تعیین انطباق از اطلاعات داده شده توسط هر طرف دیگری استفاده کند بایستی قادر باشد که نشان دهد اقدامات لازم را برای تصدیق صحت و یکپارچگی این اطلاعات اتخاذ کرده است.

۳-۱۰-۵- روش بازرسی استاندارد روشی است که منتشر گردیده است . بطور مثال بصورت استانداردهای بین المللی ، منطقه ای یا ملی ، یا روشهایی که توسط سازمان معتبر فنی یا با همکاری تعدادی از سازمان های بازرسی

کننده بصورت متون علمی مرتبط و یا مجلات انتشار یافته است . این بدان معنی است که روش هایی که توسط خود سازمان بازرسی کننده یا مشتری تدوین شده است به عنوان روشهای غیر استاندارد شناخته می شود.

۴-۱۰-۵- هر قرارداد یا درخواست بایستی بر حسب اقتضاء (به یادآوری مراجعه شود) بوسیله سازمان بازرسی کننده جهت حصول اطمینان از موارد زیر بازنگری شود :

الف – الزامات مشتری بطور کامل شرح داده شده ، مستند و درک می شود

ب – سازمان بازرسی کننده قابلیت تامین الزامات مشتری را دارد

پ – شرایط قرارداد مورد توافق می باشد

ت – تجهیزات خاص مورد نیاز شناسایی و تعیین شده اند

ث – نیازهای آموزشی کارکنان شناسایی می شوند

ج – الزامات قانونی شناسایی می شوند

چ – الزامات ایمنی شناسایی می شوند

ح – حدود و ترتیبات واگذاری کار مورد نیاز به پیمانکار شناسایی می شود.

خ – نیازهای مستند سازی شناسایی می شود

د – قرارداد یا درخواست نهایی مورد پذیرش سازمان بازرسی کننده با نسخه اصلی که طبق بند الف ، ب و پ بازنگری می شود سازگار است .

ذ – سوابق بازنگری قرارداد باید نگهداری شود.

یادآوری : برای درخواستهای کاری معمول یا تکراری ، بازنگری ممکن است به ملاحظات زمانی و منابع انسانی محدود بوده و سابقه مورد قبول در اینگونه موارد با پذیرش و امضای یک قرارداد بوسیله یک شخص مجاز قابل قبول می باشد.

۵-۱۰-۵- در شرایطی که توافق های شفاهی مورد پذیرش باشند ، سازمان بازرسی کننده بایستی سابقه ای از کلیه درخواستها و دستورات شفاهی دریافت شده با تاریخ آنها را نگهداری کند و هویت نماینده مشتری را شناسایی نماید.

۶-۱۰-۵- کاربرگها ، یادداشتها و سایر مدارکی که در هنگام بازرسی برای ثبت مشاهدات تهیه می شوند باید برای دوره زمانی تعیین شده جهت مراجعات بعدی نگهداری و حفظ شوند.

۷-۱۰-۵- روشهای اجرایی مدون بایستی شامل رویه هایی جهت حصول اطمینان از ایمنی کارکنان و در صورت اقتضاء حفاظت از محیط زیست باشد .

۱۱-۵- گواهینامه ها و گزارشهای بازرسی

۱-۱۱-۵- واژه های " گزارش " و " گواهینامه " در این بند بصورت مترادف استفاده شده اند . گرچه در این استاندارد فرض بر این است که گزارشها توصیف مشروح بازرسی و نتایج آن می باشند ، در حالیکه گواهینامه ها عموماً اظهارنامه های کوتاه رسمی در مورد انطباق با الزامات بوده که بطور مثال در ارتباط با بازرسی اجباری صادر می گردند.

۲-۱۱-۵- هنگامی که سازمان بازرسی کننده گواهینامه بازرسی صادر می کند ممکن است کلیه کارهای انجام شده توسط سازمان بازرسی کننده را در بر نگیرد . در اینگونه شرایط لازم است که مدارک جداگانه ای جهت نشان دادن کار انجام شده توسط سازمان بازرسی کننده نگهداری شود . بشرط آنکه آن مدارک قابلیت ردیابی به گواهینامه اصلی بازرسی را داشته باشند .

۳-۱۱-۵- چنانچه مشتری به گزارش مشروح احتیاجی نداشته باشد الزام نگهداری سوابق از بین نمی رود .

۴-۱۱-۵- محتویات گزارش بازرسی یا گواهینامه بازرسی ممکن است بسته به نوع بازرسی و الزامات قانونی تغییر کند. در پیوست الزامی الف فهرستی از عوامل مورد نیاز جهت درج در گزارش بازرسی و گواهینامه بازرسی ارائه گردیده است. برخی از عوامل مندرج در فهرست مزبور جهت انطباق با استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ اجباری می باشند و با علامت ستاره مشخص شده اند . این فهرست هنگام تهیه گزارشها و صدور گواهینامه بازرسی بایستی مد نظر قرار گیرد.

۵-۱۱-۵- هنگامی که بازرسی برای تامین مقاصد قانونی انجام می شود ، مقامات کشوری می توانند الزامات خاصی را در ارائه گزارش نتایج بازرسی لحاظ نمایند.

۶-۱۱-۵- سازمان بازرسی کننده تحت محدوده تایید صلاحیت می تواند گزارشها یا گواهینامه های بازرسی را برای فعالیت های بازرسی که نشاندهنده وضعیت تایید صلاحیت آن می باشد و با واژه های عمومی در زمینه تایید صلاحیت (به بند ۲-۳-۵ این استاندارد مراجعه شود) شرح داده شده است ، صادر کند بشرط آنکه آن گزارش ها و گواهینامه ها برای نوع مشخص از بازرسی و با استفاده از یک روش اجرایی فنی معین صادر گردیده و به یک محدوده بازرسی ارجاع داده شود.

۷-۱۱-۵- در کلیه موارد باید شخص مسئول تصدیق و صدور گزارش یا گواهینامه بازرسی قابل شناسایی باشد.

۸-۱۱-۵- مثالی از " به گونه ای دیگر تایید کردن " گزارش یا گواهینامه بازرسی ، تایید الکترونیکی ایمن یا مهر و موم می باشد . در این گونه موارد سازمان بازرسی کننده باید قادر به نشان دادن ایمنی این روشها بوده و دسترسی به محیط ذخیره الکترونیکی کاملاً تحت کنترل باشد.

۹-۱۱-۵- هیچگونه ابهام بین گزارش یا گواهینامه بازرسی دارای خطا با گزارش اصلاحی مرتبط قابل قبول نمی باشد . غالباً می توان جهت اجتناب از این قبیل ابهامات ، یک گزارش یا گواهینامه جایگزین با درج عباراتی صریح مانند " این گزارش / گواهینامه جایگزین گزارش / گواهینامه شماره XYZ می گردد " صادر نمود.

۱۲-۵- واگذاری کار به پیمانکار فرعی

۱-۱۲-۵- واگذاری کار بازرسی ها به پیمانکار فرعی می تواند فقط در شرایطی که در زمینه تایید صلاحیت سازمان بازرسی کننده بوده و در هنگامی انجام شود که هریک از شرایط زیر موجود باشد :

- یک حجم کار زیاد و غیر قابل پیشبینی و غیر معمول وجود دارد و کارکنان کلیدی بازرسی ظرفیت انجام این حجم کار را نداشته و استفاده از امکانات و تجهیزات کلیدی بطور موقت نامناسب می باشد.

- بخش کوچکی از قرارداد با مشتری شامل نوعی از بازرسی است که در زمینه تایید صلاحیت سازمان بازرسی کننده گنجانده نشده یا خارج از قابلیت و امکانات سازمان بازرسی کننده می باشد . این امر از ارزیابی پیمانکار فرعی بوسیله سازمان بازرسی کننده جلوگیری نمی کند.

۲-۱۲-۵- هنگامی که بخشی از کار بازرسی توسط پیمانکار فرعی انجام می شود ، مسئولیت تعیین انطباق اقلام بازرسی شده با الزامات مربوط ، همواره بر عهده سازمان بازرسی کننده است .

۳-۱۲-۵- هنگامی که سازمان بازرسی کننده اشخاص یا کارکنان از سازمانهای دیگر را جهت تامین منابع انسانی یا تخصص های مورد نیاز به خدمت میگیرد ، در صورتی که با آنها بطور رسمی قرارداد بسته و تحت سیستم مدیریت کیفیت سازمان بازرسی کننده عمل نموده و دارای آموزش و سوابق معادل با کارکنان دائم باشند (به بند ۱-۸-۵ این استاندارد مراجعه شود) پیمانکار فرعی شناخته نمی شوند.

۴-۱۲-۵- صلاحیت یک پیمانکار فرعی می تواند بر اساس یکی از شرایط زیر نشان داده شود :

الف – پیمانکار فرعی که دارای پروانه تایید صلاحیت بر اساس استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ یا ۱۷۰۲۵ برای بازرسی ها / آزمونهای مرتبط بوده و گزارشها یا گواهینامه های تایید شده را فراهم نماید.

ب – بوسیله خود سازمان بازرسی کننده ، که ارزیابی پیمانکار فرعی را طبق الزامات استاندارد ایران – ایـزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ یا استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۵ انجام می دهد.

۵-۱۲-۵- هنگامی که ارزیابی پیمانکار فرعی توسط سازمان بازرسی کننده انجام می گیرد ، آن سـازمان بایسـتی نشان دهد که گروه ارزیاب دارای صلاحیت فنی و اطلاعات لازم در مورد کاربرد استاندارد ایـران – ایـزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ و استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۵ می باشد.

۵-۱۲-۶- چنانچه شایستگی پیمانکار فرعی بر اساس بخشی یا تمامی زمینه تاییـد صـلاحیت آن باشـد ، زمینـه تایید صلاحیت آن باید فعالیتهای پیمانکاری فرعی را پوشش دهد و سازمان بازرسـی کننـده بایـد سـوابق قابـل دسترسی جهت اثبات کنترل وضعیت پیمانکار فرعی را داشته باشد.

۵-۱۲-۷- در صورتیکه پیمانکار فرعی بر اساس استاندارد مرتبط برای فعالیتهـای اختصاصـی پیمانکـاری فرعـی تایید صلاحیت نشده باشد ، سازمان بازرسی کننده باید شواهد مناسب از صلاحیت پیمانکار فرعی ، مانند سـوابق ارزیابی انجام شده توسط کارکنان واحد شرایط بر طبق روشهای اجرایی مناسب را فراهم کند.

۵-۱۳- شکایات و رسدیگی به اعتراضات

۵-۱۳-۱- علل شکایات بایستی بعنوان بخشی از بازنگری مدیریت تحلیل گردد. بنابراین علل معمول مـی تواننـد شناسایی شده و اقدام مناسب جهت کاهش شکایات در آینده صورت گیرد.

۵-۱۳-۲- لازم به یاداوری است سازمان بازرسی کننده در صورتی نیازمند روشهای اجرایی رسیدگی به اعتراضات می باشد که از طرف مقامات رسمی جهت انجام این کار تعیین شده باشد.

۵-۱۴- همکاری

۵-۱۴-۱- هدف از این بند تشویق سازمان های بازرسی کننده به مبادله دانش فنی و تجربیات (با در نظـر گـرفتن حساسیت ها و محرمانه انگاشتن اطلاعات تجاری) می باشد . لذا بهتر است بمنظور بهبـود اسـتاندارد عمـومی و سازگاری سازمانهای بازرسی کننده تایید صلاحیت شده با یکدیگر تبادل دانش فنی و تجربیات داشته باشند.

یادآوری : در مورد بندهایی از استاندارد ایران – ایزو – آی ای سی ۱۷۰۲۰ که دارای توضـیحی در ایـن اسـتاندارد نمی باشند نیازی به ارائه راهنما نبوده است .

پیوست الف

عوامل مورد نیاز در گزارشها و گواهینامه های بازرسی

(الزامی)

۱- عنوان مدرک *
۲- شماره شناسایی و تاریخ مدرک *
۳- نام صادر کننده مدرک *
۴- نام خریدار و فروشنده **
۵- حدود یا دامنه بازرسی سفارش داده شده *
۶- موضوع های بازرسی و در صورت امکان اجزای موضوع بازرسی *
۷- اصلاحیه های صادره در مدارک خرید *
۸- شرح روش بازرسی *
۹- در صورت مرتبط بودن ، ویژگیهای تجهیزات مورد استفاده *
۱۰- روش نمونه برداری و زمان و محل نمونه برداری
۱۱- چنانچه بخشی از عملیات بازرسی توسط پیمانکار انجام شده باشد ، نتایج باید به وضوح قابل شناسایی باشد.
۱۲- زمان و محل بازرسی
۱۳-در صورت اقتضا، شرایط محیطی در هنگام بازرسی
۱۴- نتایج بازرسی شامل تایید انطباق و ذکر هرگونه نقص احتمالی یا سایر عدم انطباق های یافته شده (نتایج ممکن است به همراه جداول ، نمودارها ، نقشه ها و یا عکسها باشد) *
۱۵-اظهار اینکه نتایج بازرسی منحصراً مرتبط با سفارش داده شده یا موضوع بازرسی می باشد
۱۶- بیان تعداد نسخ گزارش بازرسی و دریافت کنندگان آن
۱۷-علامت و مهر سازمان بازرسی کننده
۱۸-نام ، سمت و امضای اشخاص مسئول بازرسی (اشخاص مجاز صادر کننده گواهینامه بازرسی) *

یاد آوری : عوامل اجباری مندرج در این پیوست با علامت (*) نشان داده شده اند.